

**TIPS
OSS!**

Støtter din revisjonsvirksomhet et godt formål – innen idrett, kultur eller veldedighet – eller har virksomheten eller en ansatt gjort noe annet som er verdt en notis i Revisjon og Regnskap? Send et par ord og gjerne et bilde til redaktør Alf Asklund (aa@revisorforeningen.no).

Revisorforeningen mener

Rapporteringsplikt må følge størrelse – ikke selskapsform

Store samvirker, statsforetak og stiftelser kan bli utelatt fra rapporteringsplikten på bærekraft fra 2024. – Svært uheldig, sier administrerende direktør i Revisorforeningen, Karen Kvalevåg. Samfunnet trenger at alle store selskaper gir denne informasjonen. For at EU og Norge skal lykkes med bærekraftsrapportering som et virkemiddel i det grønne skiftet, så er kravet om uavhengig attestasjon helt nødvendig, sier også Kvalevåg.

[Les pressemelding om saken](#)

Harald Brandsås er død

Harald Brandsås gikk bort 21. september. Revisorforeningen og bransjen har mistet en bauta. En kjær kollega og venn. Harald var glad i mennesker, og en mester i relasjoner. Han var lun, lyttende, engasjert og klok. Han var helt enkelt et utrolig godt menneske som det var lett å bli glad i. Mange av dem han jobbet med i og utenfor foreningen, i Norge og internasjonalt, ble hans personlige venner. Andre ble livslange, gode menneskelige relasjoner.

Harald arbeidet i Revisorforeningen i 34 år, og hadde i denne perioden en rekke ledende posisjoner, blant dem fagsjef, konstituert adm. direktør, fagdirektør og sist, seniorrådgiver med særlig ansvar for selskapsrapportering og bærekraft.

Det er særlig regnskapsfaget som har vært Haralds hjertebarne. I 2022 fikk han Norsk Regnskapsstiftelses ærespris for særlig betydningsfull innsats til beste for norsk regnskapsutvikling. De siste årene har mye dreid seg om bærekraft, hvor han har nedlagt en stor innsats for å posisjonere foreningen og vår bransje. Harald så tidlig hvor viktig det var å ta grep innen bærekraft. For ham var ikke dette

bare en ny mulighet for bransjen. Han hadde et sterkt personlig engasjement og brant sterkt for saken.

Harald jobbet hos oss frem til 2022, da han fylte 68. Han satt imidlertid som vår representant i det regjeringsoppnevnte Verdipapirutvalget helt frem til de la frem sin innstilling i mai i år. I takknemlighet for alt han har betydd for foreningen og bransjen gjennom flere tiår, lyser vi fred over Haralds minne. Bisettelsen fant sted i Hole kirke 6. oktober.

Ved årsskiftet 2024 kan du miste tittelen som statsautorisert revisor

Innen utgangen av året må du sjekke om du har gjort det som trengs for å kunne fortsette å bruke tittelen statsautorisert revisor.

Fra 1. januar 2024 stilles det nye krav for å beholde signaturrett og tittelen som statsautorisert revisor.

For å beholde din tittel må du:

- ha registrert 120 timer etterutdanning rullerende siste tre år
- ha et revisorregisternummer fra Finanstilsynet. Dersom du ikke har revisorregisternummer, må du søke Finanstilsynet om revisorregisternummer innen utløpet av 2023.

Les mer om hvordan du kan beholde tittelen som statsautorisert revisor på revisorforeningen.no

Eksempler på engasjementsbrev

På revisorforeningens medlemsider (krever innlogging) finnes det eksempler på engasjementsbrev for revisjonsoppdrag, oppdrag om revisorbekreftelser (revisorbekreftelser etter selskapslovgivningen mv.) og rådgivningsoppdrag.

Les mer på revisorforeningen.no

Revisors signatur ved flere virksomheter i enkeltpersonforetak

Dersom skattyter driver flere selvstendige og atskilte virksomheter i enkeltpersonforetak, hvor bare virksomheten som er underlagt tilsyn fra Finanstilsynet er revidert, gjelder revisors signatur på næringsspesifikasjonen kun for denne delen. Dersom all virksomhet som drives av skattyter er revidert, gjelder revisors signatur på næringsspesifikasjonen for hele virksomheten. Hva som anses som signaturpliktige opplysninger, er omtalt i [Skattedirektoratets melding nr. 4/2022](#).

Ovenstående fremgår av en [uttalelse fra Skattedirektoratet](#) 19. september 2023.

Hvis revisor ikke har revidert skatt- yters totale næringsvirksomhet, kan

revisor opplyse om dette i vedlegg til skattemeldingen. For eksempel ved at dette vedlegget viser de reviderte tallene i form av regnskapet for den revisjonspliktige delen. Det presiseres at næringsspesifikasjonen også i disse tilfellene skal signeres av revisor.

Advokater

Uttalelsen gjelder revisors signatur på næringsspesifikasjonen til enkeltpersonforetak som er under tilsyn fra Finanstilsynet, f.eks. revisor og regnskapsfører. Vi legger imidlertid til grunn at det samme vil gjelde signaturen på næringsspesifikasjonen til advokat som er underlagt tilsyn og revisjonsplikt etter advokatforskriften.

Les mer på [revisorforeningen.no](#)

Revisorforeningens egen profesjonsansvarsforsikring er i Tryg

Fra 1.1.2022 valgte Revisorforeningen å inngå en avtale med Tryg. Vår tidligere partner tilbyr fortsatt profesjonsansvarsforsikring, men dette er ikke i samarbeid med Revisorforeningen.

Vår ansvarsforsikring i Tryg har blant markedets aller beste vilkår, gunstig pris og ikke minst har du tryggheten med at du har Revisorforeningen i ryggen både ved tegning og dersom en skade skulle oppstå.

Fem gode grunner til å velge Revisorforeningens profesjonsansvarsforsikring i Tryg

1. Markedsledende vilkår til gunstige priser
2. Fordi Tryg er et forsikringsselskap registrert i Norge, er Revisorforeningens profesjonsansvarsforsikring del av garantiordningen for skadeforsikring – en sikkerhet for deg
3. Ekstra trygghet ved at ordningen er utviklet og kvalitetssikret i samarbeid mellom Revisorforeningen og Tryg forsikring
4. Valgfri forsikringssum fra fem til 25 millioner kroner
5. 2 x 5 millioner i gjeninnsettelse inkludert i forsikringen

Er du usikker på om din bedrift faktisk har Revisorforeningens egen ansvarsforsikring, kontakt vår megler Howden Norway og få den nødvendige tryggheten allerede nå!

Kan fort hende dere sparer penger på det også!

E-post: revisorforeningen@howdengroup.no eller telefon: +47 4000 6312.

Les mer under medlemsfordeler på [revisorforeningen.no](#)

SAF-T regnskapsfil – utenlandske næringsdrivende

Utenlandske næringsdrivende som har bokføringsplikt i Norge, skal kunne gjengi bokførte opplysninger i standardisert form (SAF-T Regnskap). Kravet gjelder også for utenlandske næringsdrivende som er registrert i Merverdiavgiftsregisteret med representant.

Les mer på [revisorforeningen.no](#)

Revisorforeningen blir segmentansvarlig for revisjonsbransjen

Revisorene har et felles behov for informasjon fra Skatteetaten. Når vi inngår segmentsamarbeid, vil Skatteetaten opprette felles delingstjenester for virksomhetene i segmentet. Forenklet sagt blir datadelingen og tilgangen lik for alle revisorene i Norge når det gjelder de enkelte revisjonsklientene.

Les mer på [revisorforeningen.no](#)

LUNCH

Medlemsfordeler

Som medlem i Revisorforeningen har du og ditt firma tilgang til en rekke fordeler.

Medlemsfordeler for deg personlig

[JBF Bank og forsikring](#)

[BMW Group Norway](#) – rabatt bilkjøp/leasing

Helseforsikring – [Storebrand](#)

[Faglig informasjon – nettsiden. ny-hetsbrev](#), veiledninger mv.

[Veiledningstjenesten](#) – alle

fagområder på nett, svar innen

1–2 arbeidsdager

[Revisjon og Regnskap](#)

[Brilleland](#) – gunstige rabatter

[Akademika.no](#) – opptil 15 % rabatt

Rabatt på kurs

ReKomp [kursabonnement](#)

Medlemsfordeler for firmaet

Tjenestepensjon – [Storebrand](#)

Kollektiv ansvarsforsikring – [Tryg](#)

([Profesjonsansvarsforsikring](#))

[Kontakt Howden](#) for tilbud

Helseforsikring – [Storebrand](#)

[BMW Group Norway](#) – rabatt bilkjøp/leasing

Digitale verktøy – [Simpleyer](#), [Bisnode](#)

SmartCheck, [Purehelp](#) Pro, [Styreplan](#)

for Revisor, [Proff Forvalt](#)

Telefoni og bredbånd – [Telenor](#)

og [Phonero](#)

Nettside/sosiale medier – bransjeløsning fra [ldium](#)

[ReKomp](#) kursabonnement

Drift av virksomhet

[Etablering og drift](#) av virksomhet

[Godkjenning/autorisasjon](#)

Tilsyn og kontroll

[Profilering](#) av egen virksomhet

Revisor i [profesjonelle vanskeligheter](#)

Den svenske revisorforeningen FAR 100 år

Torsdag 21. september feiret vår søsterorganisasjon FAR i Sverige 100 år – Revisorforeningen gratulerer! Jubileet ble markert med inspirerende foredrag og spennende seminarer under FAR-dagen, og avsluttet med en fantastisk 100-års fest i Stockholms rådhus.

Fokus under FAR-dagen var bransjens fremtidsutsikter. Hovedtemaene som ble belyst og diskutert var:

- Alle snakker om AI
- Alle snakker om bærekraft
- Alle snakker om attraktivitet

På kvelden ble den røde løperen rullet ut foran Stockholms rådhus og gjestene opplevde en storslått jubileumsfest de sent vil glemme!

Feststemte deltakere foran Stockholms rådhus. F.v. Henrik Woxbolt, styreleder i Revisorforeningen, Mark Vaessen, styreleder i Accountancy Europe og Lars Kronow, styreleder i FSR – danske revisorer.

Banktjenester fra JBF

JBF er Revisorforeningens samarbeidspartner på banktjenester. Våre medlemmer får gode betingelser på boliglån og andre banktjenester, og like viktig – personlig oppfølging av autoriserte rådgivere. JBF Bank er en del av Eika-alliansen.

JBF Bank er en fullskala bank som tilbyr de fleste alternativer innen lån og sparing. Du får blant annet:

Svært god [pris på boliglån](#)

Svært god [pris på billån](#)

<https://www.jbf.no/lane/billan/revisorforeningen#/>Fast kontaktperson

Rabatterte kundeprogram

Les mer på [revisorforeningen.no](#)

Bærekraftsrapportering: EU øker grensene for store foretak

EU-kommisjonen foreslår å øke grensene for å være i kategorien «store foretak» i regnskapsdirektivet. Svak kronekurs gjør at utslagene blir ekstra store i Norge. Dette påvirker hvor mange som får plikt til å utarbeide bærekraftsrapportering.

Les mer på [revisorforeningen.no](#)

Digital utveksling av kontroll-opplysninger

[Finansdepartementet foreslår](#) at skattemyndighetene skal kunne innhente kontrollopplysninger fra banker og andre finansforetak gjennom en automatisert oppslagstjeneste. Høringsfristen er 19. desember 2023.

Les mer på [revisorforeningen.no](#)

Små bryggerier og redusert alkoholavgift

Små bryggerier skal betale redusert alkoholavgift, men det er blant annet et vilkår at bryggeriet er økonomisk og juridisk uavhengig av andre bryggerier.

Skattedirektoratet har uttalt seg om hvordan vilkåret økonomisk og juridisk uavhengig i definisjonen av små bryggerier i særavgiftsforskriften § 3-2-3 skal forstås.

Skattedirektoratet kommer til at spørsmålet om et bryggeri skal anses som økonomisk og juridisk uavhengig av andre bryggerier, må avgjøres konkret i det enkelte tilfellet. Er det andre bryggerier som kan sies å ha en

bestemmende økonomisk eller juridisk innflytelse over den aktuelle produsentens virksomhet, vil virksomheten ikke tilfredsstillende kravet.

Les mer på skatteetaten.no

Revisorforeningen på NHH

Revisorforeningen og JBF stilte med stand på NHH i Bergen i uke 37 for å fortelle MRR-studenter om våre gode [medlemsfordeler](#). Initiativet er ledd i en rekke tiltak for å øke medlemsmassen for å bli en enda mer relevant representant for alle i vår profesjon.

Formålet er å øke attraksjonen til yrket og styrke MRR-studenters stolthet slik at disse blir gode ambassadører for de yngre.

[Studentmedlemskap i Revisorforeningen](#)

er gratis og økonomisk svært gunstig for studenter fordi JBF tilbyr et av markedets beste bank- og forsikringsordninger [JBF Ung](#) – for deg under 36 år.

God stemning da Bente Moe Grevstad fra JBF (fra venstre), Janike Enger fra Høveden og Sissel Riise fra Revisorforeningen møtte MRR-studenter på NHH.

Søknad om revisorregisternummer – etterutdanningskravet ved avvirket foreldrepermisjon

Revisorforeningen har bedt Finanstilsynet om å revurdere sin forvaltningspraksis for søkere om revisorregisternummer med foreldrepermisjon utover seks måneder. NKRF støtter anmodningen.

I brevet ber Revisorforeningen Finanstilsynet om å legge til grunn at unntaket i revisorloven § 5-1 syvende ledd første punktum gjelder.

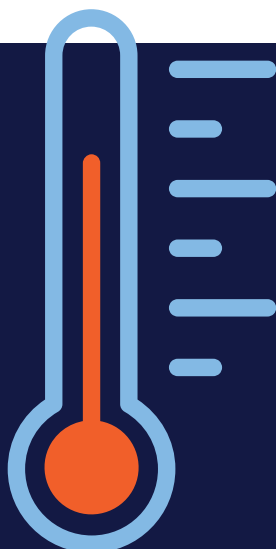
Les mer på revisorforeningen.no

MVA ved utleie til kommunale barnehager

Finansdepartementet har besvart EFTAs henvendelse om momsfradrag ved utleie av lokaler til kommunale barnehager og forholdet til statsstøttereguleringene.

Finansdepartementet mener ordningen med momskompensasjon til kommunale barnehager ikke innebærer ulovlig statsstøtte og har besvart henvendelsen deretter.

Les mer på revisorforeningen.no

Bisnode – temperaturmåler

www.bisnode.no

	Siste måned	Nest siste måned	Endring	Samme periode 1 år tilbake	Endring
Konkurs	533	465	14,6 %	436	22,2 %
Tvangsavvikling	325	169	92,3 %	315	3,2 %
Nyregistreringer	19 417	22 242	-12,7 %	21 279	-8,8 %
Antall anmerkninger	1 924 807	1 903 906	1,1 %	1 874 862	2,7 %
- Personer m/anmerkninger	252 063	250 322	0,7 %	250 400	0,7 %
- Foretak m/anmerkninger	66 116	66 168	-0,1 %	63 148	4,7 %

Siste måned = 12.9–17.10. Nest siste måned 1.8–11.9 1 år tilbake = 12.9.2022– 17.10.2022

Statsbudsjettet for 2024 – skatt

Nedenfor følger en oversikt over de viktigste punktene i skattedelen av statsbudsjettet.

Ekstra arbeidsgiveravgift

Den midlertidige ekstra arbeidsgiveravgiften på 5 % for inntekter over 750 000 kroner blir ikke opphevet fra 2024, men innslagspunktet foreslås økt til 850 000 kroner.

Se [pressemelding fra Finansdepartementet](#).

Ingen «monsterskatt» i 2024

Regjeringen vil arbeide videre med forslaget til nye særregler for privat konsum i selskaper som ble sendt på [høring i 2022](#). Det tas sikte på å fremme et forslag i 2024, med ikrafttredelse i 2025.

Næringsbeskatning

Differensiert arbeidsgiveravgift

Regjeringen foreslår å øke fribeløpet fra 500 000 til 850 000 kroner pr. år. Det er en forutsetning at forslaget til endring i grensen for bagatellmessig støtte blir vedtatt i EU. Dette får betydning bl.a. for foretak i økonomiske vansker og arbeidsgiveravgift i sona 1a.

Fusjonsfordringer etter såkalt trekantfusjon og -fisjon

Den skattemessige inngangsverdien settes lik fordringens pålydende. Dette vil innebære at det normalt ikke oppstår gevinst eller tap ved konvertering av slike fordringer. Endringene innebærer en vesentlig forenkling og skal tre i kraft med virkning fra og med inntektsåret 2023.

Selskaper som allerede har slike fusjonsfordringer/gjeld gis adgang til skattefritt å utligne forskjellen mellom skattemessig og regnskapsmessig verdi på fordringen. Dette er betinget av at

både mor- og datterselskap treffer samme beslutning.

I tillegg foreslås det å lovfeste regler om skattefrie grenseoverskridende fusjon av verdipapirfond og skattefrie sammenslåing og deling av sparebanker der det opprettes en eller flere sparebankstiftelser i forbindelse med omorganiseringen.

Grensen for direkte utgiftsføring av driftsmidler

Regjeringen foreslår å øke grensen for direkte utgiftsføring av kostnad til erverv av driftsmidler fra 15 000 kroner til 30 000 kroner. Samme grense gjelder for avskrivning av rest på saldo.

Avskrivningssats for el-varebiler

Regjeringen foreslår å oppheve den forhøyede avskrivningssatsen på 30 prosent for el-varebiler. Dermed gjelder den alminnelige avskrivningssatsen for varebiler på 24 prosent.

Rentebegrensingsreglene og leasing

På bakgrunn av høringsinnspillene vil departementet jobbe videre med forslaget om at beregnede rentekostnader ved finansiell leasing skal regnes som rente etter rentebegrensingsreglene. Det fremmes derfor ikke forslag om dette i 2024-budsjettet. Les mer om forslaget på [revisorforeningen.no](#).

Det fremmes imidlertid forslag om å sette to tilpasningsmuligheter i gjeldende regler.

Annet

- Regjeringen foreslår at gevinst også ved separat realisasjon av melkekvote skal være fritatt for personinntektsberegning. Forslaget er en oppfølging av jordbruksoppgjøret.

- Det innføres hjemmel til å skattelege utenlandske selskap som deltar i mineralvirksomhet mv. i 200-milssonene og på norsk kontinentalsokkel.
- Forslag om at finansielle sikringskontrakter inngår i grunnrenteinntekten for havbruk.
- Produktavgiften på førstehandsomsetning av fisk holdes uendret på 1,9 pst.
- Forslag til innføring av regler om global minimumsbeskatning (Pilar 2) i norsk rett vil bli fremmet i en egen proposisjon denne høsten. Les mer på [revisorforeningen.no](#).

Formue

Skattesatser og innslagspunkt holdes uendret. Det samme gjelder verdsettelsesreglene for aksjer mv.

Næringseiendommer

Regjeringen vil øke kalkulasjonsrenten som benyttes ved beregningen av markedsverdien av næringseiendom for formuesskatteformål, med ett prosentpoeng for eiendommer som er lokalisert utenfor storbyene Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger. Forslaget vil redusere utleieverdien med om lag ti prosent.

Endringen skal få virkning fra 2024 – også for aksjonærer som eier aksjer i ikke-børsnoterte selskaper med næringseiendom, der grunnlaget for verdsettelsen er selskapets skattemelding for inntektsåret 2023.

Personbeskatning

Skattesatser

- Skattesatsen for alminnelig inntekt holdes uendret (22 %).
- Personfradraget øker fra 79 600 kroner til 88 250 kroner. Minstefradragene i lønn/trygd og pensjon videreføres imidlertid nominelt fra 2023.
- Trygdeavgiftssatsene på lønn/trygd og næringsinntekt reduseres med 0,1

prosentpoeng, mens trinnskattesatsen øker med 0,1 prosentpoeng på de tre høyeste trinnene. Satsen i trinn 3 i Finnmark og Nord-Troms blir den samme som i resten av landet, samtidig som Finnmarksfradraget økes, se nedenfor. Det skjer noen justeringer i innslagspunktene for trinnskatten.

Fradrag

- Det særskilte fradraget i Finnmark og Nord-Troms økes fra 20 550 kroner til 30 000 kroner
- Satsen for fradrag og skattefri dekning av kost for opphold på brakker og pensjonat, og hybel uten koke-muligheter, økes fra 250 kroner til 400 kroner. Kstsats for langtransportsjåfører ved fravær fra hjemmet i 24 timer, økes fra 350 kroner til 400 kroner pr. døgn.

- Fradraget for fagforeningskontingent øker fra 7700 til 8000 kroner.
- Reisefradraget: kilometersatsen økes fra 1,70 kroner til 1,76 kroner, og nedre grense for fradraget økes fra 14 400 kroner til 14 950 kroner.
- Det gjøres endringer i sjøfolkfradraget slik at flere omfattes.

Høyprisbidraget avvikes fra 1. oktober

Regjeringen foreslår å avvike det såkalte høyprisbidraget i kraftsektoren fra og med 1. oktober 2023. Høyprisbidraget ble vedtatt i forbindelse med statsbudsjettet for 2023 for å finansiere strømstøtten og var forutsatt å være midlertidig. Høyprisbidraget **utgjør 23 %** av pris som overstiger 70 øre/kW.

Les mer i [pressemelding fra Finansdepartementet](#).

Grunnrenteskatt på landbasert vindkraft fra 2024

Regjeringen foreslår grunnrenteskatt på landbasert vindkraft fra 2024 med en effektiv skattesats på 35 prosent. Skatten utformes som en kontantstrømskatt med umiddelbar utgiftsføring av investeringskostnader. Det er overgangsregler for eksisterende kraftverk. Halvparten av inntektene skal tilfelle vertskommunene.

Les mer i [pressemelding fra Finansdepartementet](#)

Se lovforslaget og forarbeidene: [Prop. 2 LS \(2023-2024\)](#)

Statsbudsjettet 2024 – merverdiavgift

Avvikler fritaket for hydrogenbiler

Det foreslås å avvike avgiftsfritaket for hydrogenbiler. Forslaget innebærer at det skal beregnes merverdiavgift ved omsetning og leasing av alle hydrogenbiler, både personbiler og andre kjøretøy. Regjeringen foreslår ikke tilsvarende ordning som for elektriske kjøretøy hvor det er et fribeløp på kr 500 000.

Skjerper reglene for tilbakeføring av merverdiavgift for personkjøretøy

Departementet vil foreslå å endre de særlige reglene for tilbakeføring av merverdiavgift for personkjøretøy. Tilbakeføringsbeløpet som i dag beregnes etter en sjablong, vil bli foreslått endret til å skulle beregnes av faktisk restverdi.

Forslaget vil bli sendt på høring med planlagt innføring fra 1. juli 2024. Forslaget vil gjøre det mindre fordelaktig med leasing av fossil- og hydrogenbiler fordi tilbakeføringsbeløpet vil bli høyere enn i dag.

Utvider mva-fritaket for elektroniske aviser

Departementet foreslår en endring som innebærer at elektroniske aviser kan ha et større innhold av levende bilder og lyd. Vilkåret om at aviser som omfattes av fritaket; «i hovedsak må inneholde tekst eller stillbilder», endres til at aviser som skal omfattes av fritaket, må inneholde «en overveiende andel tekst og stillbilder». Hovedformålet til avisen må likevel fortsatt være å produsere nyhets- og aktualitetsstoff i form av tekst eller stillbilder.

Mens vi venter på Godot

Ved inngangen til året fryktet jeg at mislighold og konkurser ville ta seg kraftig opp i løpet av første halvår. Det skjedde ikke, til tross for at renteøkningene svei for folk flest, og at problemene i byggebransjen tårnet seg opp. Spesielt markedene for nybygde hytter og boliger var, og er, vanskelige i det meste av kongeriket.

Samfunnsøkonom
Jan Ludvig Andreassen
Sjeføkonom i Eika Gruppen

Er problemene vi har ventet på i kredittmarkedene bare utsatt? I Samuel Becketts teaterstykke «Mens vi venter på Godot» bruker hovedpersonene livene sine på å vente på noe som aldri skjer – at Godot kommer. Vi bankfolk får håpe at vi lider samme skjebne. Men kan det i det hele tatt være mulig å unngå en tapsbølge i høst og det meste av neste år?

Figur 1 viser antall konkurser de siste 30 år, med et månedlig gjennomsnitt på 336 i disse årene. August i år (332) var nesten på snittet, og langt lavere enn under tidligere kriser da antall konkurser kunne være 50 prosent høyere enn hva det er nå i høst. Også bankenes tap har vært behagelig lave så langt i år.

Det kan være flere årsaker til at antall konkurser drøyer. Mange forbrukere sparte opp en del under koronaårene, da kredittveksten også var usedvanlig lav.

Vi gikk med andre ord ikke inn i den perioden med dyrtid og stigende renter og unormalt sterk kredittvekst. Stigende eiendomsverdier gjennom pandemien har også bidratt til å øke verdien av ulike panteobjekter.

Det kan fortsette å gå bedre enn fryktet av flere grunner. For det første er arbeidsmarkedet stramt. En ting er å miste jobben (noe jeg ikke unner noen), men de fleste ledige kommer jo i jobb igjen, hvis de ikke er kresne, og er villige til å flytte på seg. Boligprisene har også holdt seg godt i det meste av kongeriket, så det bør ikke bli store tap ved flytteoperasjoner som innebærer skifte av bopel.

Boligmarkedet vil trolig heller ikke falle mye i tiden fremover. Til det er husholdningenes inntektsvekst for sterk og tilbudet av boliger i Norge for lavt. Rentehoppens knusende effekt på boligbyggingen kommer faktisk til å gi oss høyere inflasjon i nær fremtid enn ønsket, all den tid vi nå er dømt til å få svært høy husleievækst i årene som kommer som følge av boligmangel.

Er problemene vi har ventet på i kredittmarkedene bare utsatt?

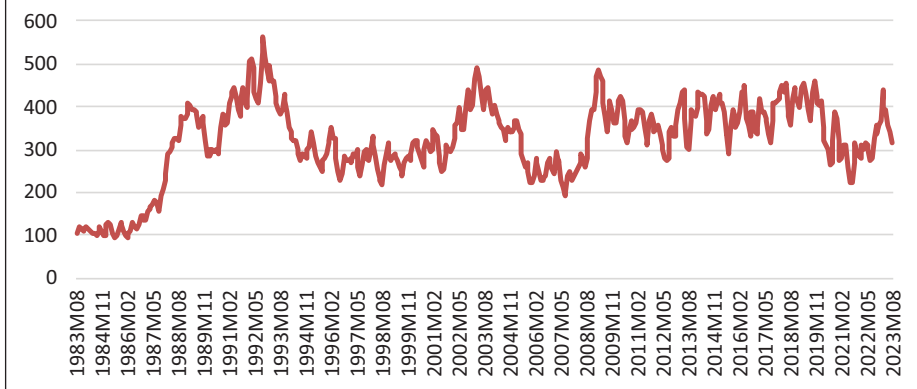
Misligholdets reddende engel blir nok inntektsveksten og omleggingen av den økonomiske politikken i tiden fremover

Årets lønnsoppgjør ble rausere enn normalt i nominelle termer. Med forventninger om overskuddsdeling mot slutten av året i ulike former, kan det hende at Norges Banks siste estimat for lønnsveksten i år på 5,5 prosent står seg. Med bare en glidning på 1,7 prosent inn i året, betyr det at lønnsøkninger gitt i andre halvår (med halv effekt for året 2023) ofte må bli på fem prosent eller mer hvis anslaget skal treffe.

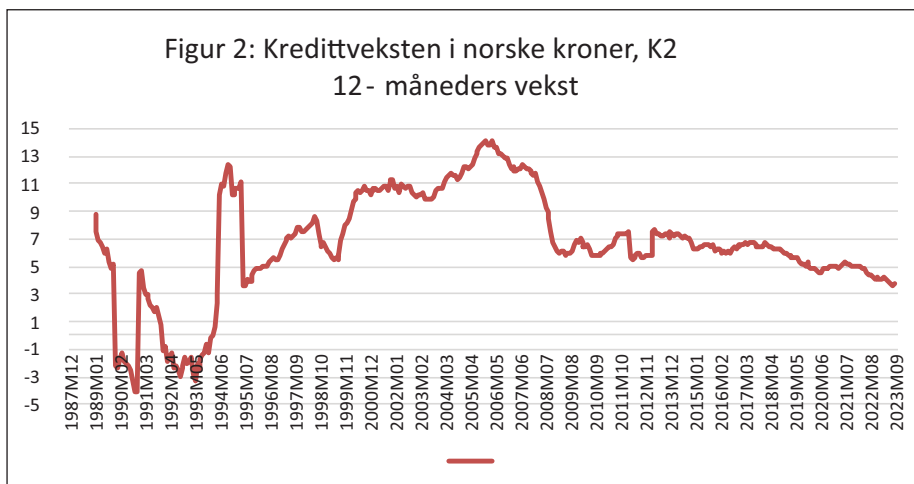
Lønnsoppgjøret blekner imidlertid mot et historisk raust trygdeoppgjør på hele 6,5 prosent, og en regulering av pensjonssetser på om lag 8,4 prosent fra 1. mai.

Det er derfor kanskje ikke så store tap i vente for alle kreditorene til folk flest.

Figur 1: Åpnede konkurser de siste 40 år, 3-mnd glidende snitt

Figur 2: Kredittveksten i norske kroner, K2
12- måneders vekst

prosent. I dagens stramme arbeidsmarked er ikke det noe som kan gjøres. Doseringen av oljepengebruk blir derfor naturlig nok mer beskjeden, men den vil øke! Ikke bare i 2024, mens også i alle år på resten av 2020-tallet.

Størst fare for kreditortap fremover ligger i bedrifter som utvikler nye eienommer for egen regning og fortjeneste. Ikke bare er nybyggmarkedene dårlige, men alle risikopåslag i kredittmarkedene har gått særs mye opp for denne gruppen av bedrifter. Forhåpentligvis kommer det nye investorer inn som for en billig penge kan ta over bedrifter som sliter. Kreditorer bør hjelpe til her. Et skadeskutt eiendomselskap kan oppmuntres av banken til å søke nye investorer.

Oppsummert lever vi fortsatt i en verden hvor vi er spent på om kredittmarkedenes Godot kommer eller ei. I motsetning til ensemblet i teaterstykket håper vi imidlertid på at han ikke dukker opp!

Husholdningenes dyrtid er nok over det verste. Strømprisene later også til å normalisere seg.

Et stramt boligmarked har dessuten gjort det mulig å heve husleiene mer enn normalt i år. Trenger en familie å leie ut et rom for å få endene til å møtes, går dette også lettere i år enn i fjor, med sterk vekst i husleie pr. rom. For ikke å snakke om kontrasten til utleierens katastrofetid

med nedstenging av samfunnet i 2020 og bortfall av ukependlere fra inn- og utland.

I årene som kommer forventes det også at statsbudsjettet gjøres opp med rause skattelettelser. Endelig skal det bli vanlige folks tur! Oljefondet har økt med nesten 3000 milliarder kroner i år. Det muliggjør oppimot 90 milliarder kroner i økt oljepengebruk for 2024, hvis en skal følge handlingsregelens uttaksnorm på tre

				ROMERTALL 100	EUROPEER ↷	MESTERSKAP	DER VARDNR. KONFERANSEN ↷	LAG, STAB	RØYS KNA ↷	
					NUNTIER					
					BLÅSEINSTRUMENT		←		←	
					↓	RIKSTINGEN	I. K. T. UTFØRE			
				↳		ROMERTALL V GRIPE			BORG, LAN	
					ANKLAGER			BIBELSK PROFET	↑	
BIBELSK PROFET	↓		TREBÅT ↷	KISTESKIP TROLL ↷	PREPOSISJON	FORSTERKE NORRØN BOKSTAV				
LAND I EUROPA						FARGE-STOFF				
TITTEL TILSTAND, BALANSE			ENS FUGL		UTGA					
↳					SLEH HENRISK FORSTAVELSE		OPPAD, BORTOVER DEL, STYKKE		OPP-HOPNING	
ÆR-FUGL HUNN		VAREHUS BILSKILT, ALESUND			GNAGSAR	AKA-DENISK GRAP (FORK.)	AN-MODE	BILKOD, TEGN SPANIA	FRED	BERG-VERKS-UTTRYKK
HØVEDSTAD, GRØN-LAND ROMERTALL IO				AFRIKANER					DRIKK	
	↳			→				→	→	↑

Kryssordforfatter: Rolf Bangseid

Svar på kryssordet finner du på side 28